

Pericopa Aharei Mot și Yom HaKipurim - Sortii în ritualul de Yom Kipur [anul 5779]

La începutul pericopei, Aaron primește o poruncă: *Și să arunce Aaron sortii asupra celor doi țapi, un sort pentru al lui Dumnezeu și un sort al lui Azazel.* (Levitic 16:8). Obiceiul tragerii la sortii este legat de fenomenul întâmplării sau al accidentalității, care ne preocupă de această dată, și care este primul loc din Tanach (dar nu singurul), unde apare cuvântul „Goral” (“Sortii”) גורל și procedeul „tragerii la sortii”. Acest procedeu poate fi întâlnit în multe locuri, ca de exemplu la împărțirea teritoriului țării între triburi sau în povestea profetului Iona. Hazal (în Midraș Safra, pericopa Aharey Mot 2 și în Talmud tractatul Yoma 62a) ne învață și subliniază că cei doi țapi care trebuiau jertfiți erau complet egali și ca mărime și ca formă și nu se putea face diferența între ei. Este o mișcă din Tora că trebuie folosită tragerea la sortii. Este foarte interesant cum se făcea tragerea la sortii. Toate acestea le învățăm tot din Mișna și Talmud, tractatul Yoma, nu din Tora. Marele înțelept Rambam (Maimonides) descrie cu exactitate în „Hilchot yom hakipurim”, cap. 3:

Aduceau o urnă ”Kalpi” קלפי, în care introduceau două bile perfect identice, pe una era scris la Domnul și pe cealaltă la Azazel אָזָזֵל. Acesta este un cuvânt foarte greu și are cel puțin patru interpretări. Poate să fie numele locului de unde se arunca țapul, dar poate fi și numele unui spiriduș. Urna se pune la est de Azara (în Templu) și cei doi țapi stau cu fața spre vest și cu spatele spre est. Acolo venea Cohen Gadol (marele preot) cu Sgan (vice) pe dreapta și Av Bet Din pe stânga, și cei doi țapi în fața lui, unul pe dreapta și unul pe stânga. Asta după ce Cohenul pune mâna pe capul țapului ca să-i treacă toate păcatele poporului. Cohen Gadol băga ambele mâini în două gauri care erau pe urnă și în fiecare mână ridica câte un sort. Dacă în mâna dreapta ieșea sortul Domnului, țapul din dreapta era jertfit Domnului și cel din stânga aruncat la Azazel de pe o creastă de munte care se afla la cam 15 kilometri de Ierusalim. Dacă în mâna stângă ieșea sortul Domnului, țapul din stânga era jertfit Lui și cel din dreapta aruncat la Azazel. Aici este descris felul în care era aruncat. Până ajungea la mijlocul prăpastiei organele i se împrăștia. Toată alegerea țapilor era întâmplătoare. Sau poate nu? Să analizăm până la sfârșit!

Hazal au ajuns la concluzii importante în urma analizei rezultatelor tragerii la sortii în anii care trecuseră. De exemplu, în Talmud, în tractatul Yoma 39:2, citim că în cei 40 de ani în care Șim'on Hațadic a fost Cohen Gadol în sec. 3 î.e.n., sortul Domnului s-a găsit în mâna dreaptă, acesta fiind un semn că poporul merge pe drumul lui Hakadoș Baruch Hu. După moartea lui, sortul Domnului a ieșit o dată în mâna dreaptă și o dată în mâna stângă, iar după aceea, în ultimii 40 de ani ai celui de-al doilea Templu, când poporul Israelului ajunsese în cea mai mare stare de degradare, sortul Domnului a căzut întotdeauna în mâna stângă. Dacă examinăm rezultatele acestea cu aparate statistice vedem că Hazal aveau dreptate și din punctul ăsta de vedere. Noi vom renunța aici la examinări statistice complicate care dovedesc faptul ăsta. Spunem numai că probabilitatea ca rezultatul să fie aceeași de 40 de ori la rând este mai mică de 0.005, sau că gradul de imposibilitate este de peste 95,5. Asta înseamnă că dacă ar fi Yom Kipur în fiecare zi și Cohenul ar trage la sortii de 1000 de ori pe zi, ar avea nevoie de cam 3 milioane de ani ca rezultatul să fie exact la fel de 40 de ori la rând. De aceea Hazal au constatat că nu poate să fie numai o chestie de întâmplare ci este aici o “mână conducătoare”. [Pentru Hazal și la evrei în general, întâmplarea are un sens, o semnificație de supraveghere divină care îndrumă omul de dorința lui Kadoș Baruch Hu și îi spune pe ce drum](#)

trebuie omul să meargă. Întâmplarea este inversul dubiului.

Și comentatorii din toate perioadele confirmă ideea aceasta, printre ei Ovadia din Bartenura (Italia-Israel, sec. 15, mare comentator de Mișna), Baal Haturim (Germania-Spania, sec. 13-14), Ramban (Nahmanides), (Spania-Israel, sec.12-13), potrivit căreia viața configurează destine diferite oamenilor diferiți, sau destine aemănătoare membrilor unei colectivități.

Tragerea la sorți prin care trebuie aleși și, apoi, trimiși țapii ispășitori de Yom Kipur semnifică pentru om că trebuie să se debaraseze de pornirile rele și de toate ideile greșite pe care le-a adunat în decursul anului. Acestea se vor ascunde în țapul ispășitor de care trebuie să ne debarasăm. Cu toate că cei doi țapi sunt complet identici, alegerea fiecăruia semnifică aspecte particulare.

Alegerea în mâna stângă a jertfei pentru Dumnezeu înseamnă că trebuie să admitem că avem datoria să aruncăm tot acest rău și că există posibilitatea de a ne căi așa cum este demn de ziua de Yom Kipur. Pe de altă parte, alegerea țapului din dreapta ca jertfă pentru Dumnezeu înseamnă că suntem pe drumul cel bun, câtă vreme alegem schimbarea prin emanciparea de idei greșite.

Aceasta este importanța semnificației a tragerii la sorți de Yom Kipur, care ne dovedește legătura specială între Dumnezeu și Cohen Gadol (marele preot), reprezentantul poporului Israel în fața Lui.